

Список використаних джерел

1. Земельний кодекс України
2. Євсюков Т.О. Комплексна система еколого-економічної оцінки використання земель у складі державного земельного кадастру

МОНІТОРИНГ ЗЕМЕЛЬ

Глуцзяк Т.В. – студентка 2-го курсу, напрям підготовки «Геодезія, картографія та землеустрій»

*Керівник **Бойко О.Г.*** – доцент кафедри землеустрою та кадастру ПДАТУ

Результатом інтенсивної господарської діяльності людства є порушення механізмів самовідновлення і саморегуляції навколишнього середовища, що призводить до його деградації. Тому єдиним і безальтернативним шляхом для людства є розвиток моніторингу навколишнього середовища і за його допомогою – оптимізація антропогенного впливу на нього.

Моніторинг земель – це система спостереження за станом земель з метою своєчасного виявлення змін, їхньої оцінки, відвернення та ліквідації наслідків негативних процесів.

Метою моєї роботи є короткий аналіз моніторингу навколишнього середовища (а саме ґрунтів та рослинної продукції), який проводив Хмельницький обласний державний проектно-технологічний центр охорони родючості ґрунтів і якості продукції. Тож підведемо підсумки та визначимо основні пріоритети екологічної політики в області на 2013-2014 роки.

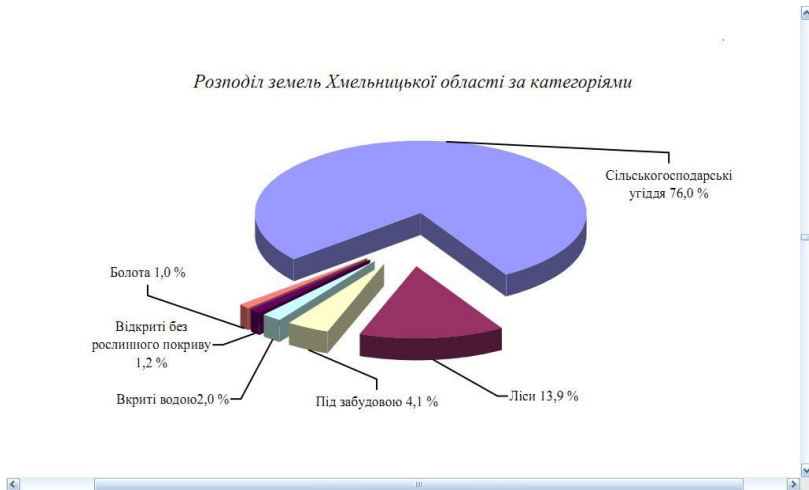
Область розташована в західній частині України. Площа території становить 2062,9 тис.га. Область розташована в двох кліматичних зонах: лісостепу – 82,6% і 17,4% – зона полісся. За звітний період площа земель населених пунктів не змінилась, і на 1 січня 2013 року становила 295,9 тис.га.

Ґрунтовий покрив Хмельницької області досить різноманітний. Найбільш поширеними і родючими ґрунтами в області є чорноземи типові на різних ґрунтоутворюючих та підстиляючих породах, різного ступеня еродованості. Вони займають 496,6 тис. га, або 31,6 % обслідуваних земель.

Щодо структури та динаміки змін земельного фонду, то земельний фонд області складає 2062,9 тис. га, в структурі земельного фонду майже $\frac{3}{4}$ території зайнято сільськогосподарськими землями (77,8), з них сільськогосподарських угідь 76,0%, в тому числі ріллі 60,7%, 2,0% багаторічних насаджень, 13,2% сіножатей і пасовищ. Під лісами та лісовкритими площами зайнято 13,9% території, забудовані землі займають 4,1%, болота 1%, інші землі (піски, яри, зсуви і т.д.) – 1,2%, під водою 2,0%.

Сучасний стан використання земельних ресурсів регіону характеризується такими даними: сільськогосподарська освоєність території області складає

60,7 %, при цьому під сільськогосподарськими угіддями знаходиться 76,0%, у тому числі під ріллею – 60,7 %, багаторічними насадженнями – 2,0 %, сіножатями та пасовищами 13,2 %, перелогами 0,1%.

Рис. 1

Основними чинниками антропогенного впливу на земельні ресурси є високий ступінь розораності сільськогосподарських угідь, складний рельєф, порушення агротехніки вирощування сільськогосподарських культур, відходи промислового виробництва, забудова. За даними Хмельницької обласної санітарно-епідеміологічної станції на санітарно-хімічні показники досліджено 129 проб ґрунтів, в тому числі 129 проб на пестициди, відхилення не виявлені. На бактеріологічні показники досліджено 364 проб ґрунтів, відхилення від санітарних норм встановлено у 2 пробах, що становить 0,54%. Однією з найважливіших оцінок стану навколишнього природного середовища є родючість ґрунтів, збереження якої залишається ключовою проблемою при охороні довкілля і благополучного життя людей. Оцінку родючості ґрунтів періодично проводить Хмельницька філія державної установи «Інститут охорони ґрунтів України» ДУ «Держґрунтохорона».

В 2012 році зразки ґрунту відібрано з 16 моніторингових ділянок. За реакцією ґрунтового розчину ґрунти моніторингових ділянок характеризується як слабо кислі (1 ділянка), близькі до нейтральних (5 ділянок) та нейтральні (10 ділянок). Вміст важких металів (свинець, кадмій, ртуть) в ґрунтах жодної з моніторингових ділянок не перевищував гранично - допустимі концентрації. Значення потужності дози гамма-випромінювання над поверхнею ґрунту становило 11-25 мкР/год. Протягом 2012 року проводився контроль за впливом полігонів твердих побутових відходів комунальних підприємств на прилеглі земельні ділянки. Встановлено негативний вплив на навколишнє природне середовище КП «Сахкамінське» Кам'янець-Подільського району, «Білогір'ямолокопродукт», ДП «Довжоцький спиртовий завод», ДП «Новатор» м. Хмельницький, МКП «Хмельницькводоканал». У звітному періоді Державною екологічною інспекцією у Хмельницькій області у сфері охорони земель здійснено 525 перевірок, в тому числі 57 перевірки земель водного фонду.

На території області загальна площа деградованих земель, які підлягають залуженню становить 664,2 тис. га. На реалізацію програми розвитку земельних відносин Хмельницької області на 2011-2015 роки передбачено 1825,161 тис.грн., а саме на проведення вишукувальних робіт, розроблення проектної документації та здійснення на їх основі консервації деградованих та малопродуктивних угідь. Згідно укладеного договору між Головним управлінням Держкомзему в Хмельницькій області та ДП «Хмельницький науково-дослідний та проектний інститут землеустрою» були розроблені проекти землеустрою щодо консервації (шляхом заліснення) деградованих та малопродуктивних земель державної власності на суму 1676,239 тис.грн. на території Волочиського, Городоцького, Деражнянського, Дунаєвського, Ізяславського, Кам'янець-Подільського, Красилівського, Летичівського, Новоушицького, Старосинявського, Полонського, Теофіпольського, Хмельницького, Чемеровецького, Шепетівського та Ярмолинського районів Хмельницької області загальною площею 4629,52 гектарів.

Для Державного управління охорони навколишнього природного середовища в Хмельницькій області 2012 рік пройшов в напруженому ритмі Недопущенню ускладнення екологічної ситуації сприяла, також, робота з розширення мережі особливо цінних територій, що потребують охорони, та реагування на звернення громадян. Враховуючи проблеми області та пріоритети екологічної політики Міністерства екології та природних ресурсів України, природоохоронна діяльність буде спрямовуватись на забезпечення та підтримання сприятливої екологічної ситуації у регіоні.

Список використаних джерел

1. Панас Р.М., «Основи моніторингу та прогнозування використання земель», Львів: Новий Світ, 2000-2007.-224с.
2. Корнєв Ю.В., «Земельне право».
3. Земельний Кодекс України
N 2768-III від 25 жовтня 2001 року
редакція від 24.10.2013р.
4. Шульга М.В., «Моніторинг земель», Львів, 1997.
5. Інтернет джерела.

ДЖЕРЕЛА ВХІДНИХ ДАНИХ ДЛЯ ГЕОІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ. КАРТОГРАФІЧНІ МАТЕРІАЛИ

Гула А.В. – студент 1-го курсу напрям підготовки «Геодезія, картографія та землеустрій»

*Керівник **Бойко О.Г.** – доцент кафедри землеустрою та кадастру ПДАТУ*

Карти як джерело просторових даних для ГІС, як і раніше зберігають свою актуальність. Хоча частина матеріалів, отримана методами дистанційного зондування Землі і польового інструментального знімання, постійно зростає на різних картах можна знайти різнобічну і